

011754

Sak SF-29/84

Innberetning v/ Knut Andreas Bergsvik

26/8-86

innberetningsdato

Hetle

gnr. 99

bnr. 3

fk.nr.

gardsnavn

Gloppen

Sogn og Fjordane

kommune

fylke

Steinar Hetle

Reed

eier/bruker

postnummer/adresse

Ang. Utgraving av røys.

30-31/7-86.

dato

1. Utgraving av røys. I og under strukturen var et mektig kullag. I overkant av steinene ble det funnet en klåtestein, under røysa et asbest stykke.

2. Orientering.

Røysa ligger på en flate 37 m. S for nedkjørsel fra rv. 14, ca. 5m. fra stedet der bakken heller bratt ned mot middelalderkirkegården. På stedet har en utsyn over Breimsvatnet i S og innover mot Byrkjelo i Ø. Lengre V. på garden er det tidligere gjort jernalders gravfunn, (Fått 19) Dette området på N sida av vatnet får også mest sol i bygda.

røysa ligger på pkt. 416 400 x 18605 v

ØK Gloppen
Aq 087-2

3. FORANLEDNING FOR UNDERSØKELSEN:

Steinar Hetle oppdaget strukturen da han hadde fjernet et 1/2-1 m. tykt matjordlag og var i ferd med og pløye. Museet ble kontaktet, og i oktober 1985 var Asle Bruen Olsen der på befaring - utgraving. Det var umulig å avslutte undersøkelsene p.g.a. værforholdene, og røysa ble liggende avgrenset, men bare delvis rensset fram. En klåtestein ble funnet øverst i steinpakningen i N. del av feltet.

4. Undersøkelsen.

Den 30-31/7-86 ble undertegnede sendt for å avslutte gravingen.

Røysa ble rensert fram, fotografert med s/hv. og lysbilder, og tegnet 1:20. Avgrensingen av strukturen tegnet seg tydelig mot den rød- brune minerogene massen omkring. Iblant steinene, og umiddelbart omkring disse var grusen blandet opp med en mengde kull. (Se plantegn. 1.)

Strukturen heller svakt mot NØ. I NØ var avgrensingen mellom kull og minerogen masse nesten snorrett. Det ble undersøkt nærmere med gravskje, og det viste seg at massene NØ for denne grensa var omrota, sansynligvis med plog. Hettle opplyste også at han hadde kommet borti en del større steiner i dette området, da han pløyet der. Strukturen kan sansynligvis ha strukket seg lengre i denne retningen.

Etter dokumentasjonen av røysa slik den lå, ble de runde steine fjernet, slik at bare hellene ble liggende igjen. Disse hellene kommer, ifølge Steinar Hettle, fra et berg lengre V på S sida av Breimsvatnet, og blir brutt industrielt i dag. Det så ikke ut til at hellene dannet noe innbyrdes mønster. Enkelte steder blant steinene var kullaget temmelig kompakt, og en prøve ble tatt ut fra pkt. 103,50x, 101,30y, mellom to av steinene. Grus/jordlaget under ble gravet forsiktig med gravskje, og deler av det soldet. I N del av feltet var kullaget under steinene tynnest, 5-10 cm. tykt, mens det i SØ var mye mektigere, opp til 20 cm. dypere enn laget med stein. Jeg kunne ikke finne ut det var noe brudd i kullaget her, selv om det noen steder opptrådte sjikt som var lysere/rødere enn jorda ellers. I SØ del av feltet ble det gjort funn av en asbestbit, ca. 10 cm lang, pkt. 103,90x, 100,80 y, 15cm. dypere enn bunnen av røysa, men i det samme grus/kullaget som kunne relateres til denne. En kullprøve ble tatt ut like ved funnet av denne i samme nivå, pkt. 103,85x, 100,80y.

4. Konklusjon.

Etter de opplysningene som har kommet fram, kan en reise følgende spørsmål: Hvilken sammenheng er det mellom

klåtesteinen og røysa, og mellom røysa og kullaget under? Og hvilken funksjon/hensikt har strukturen hatt?

Ettersom jeg ikke var med på å finne klåtesteinen, og heller ikke kan bestemme nøyaktig hvor den ble funnet, er det ikke mulig for meg å si om den kan relateres til strukturen tidsmessig, dvs. den kan ha havnet på et tidspunkt etter at røysa ble anlagt.

Hva sammenhengen mellom steinpakningen og kullaget under angår, er det mye som tyder på at det her er sammenheng i tid. Såvidt jeg kunne observere var det ikke noe brudd i kullaget noe sted fra det nivå steinene lå i til den sterile grunnen.

For spørsmålet om stuktorens hensikt/funksjon, var utgangspunktet for gravingen at jeg muligens hadde med et gravminne å gjøre. Røys-strukturen, og objektets beliggenhet geografisk, dessuten at andre graver var funnet i umiddelbar nærhet talte for det.

Det kan ha vært snakk om brenning av et stort bål, med eller uten den døde, så, når dette var lagt seg, har en røys blitt lagt oppå. Det kan etterpå ha blitt dekket med jord.

Men det er ingen sikre funn som tyder på at det er en grav. Hverken brente bein eller gravgods ble funnet blant kullet.

En annen tolking er at det kan være rester av en hus-tuft. Objektets plassering geografisk kan også støtte dette, bortsett fra at det ikke ligger i plan. Steinene kan være sammenraste murer, og kullaget kan stamme fra en brann. Funnet av asbest passer og så godt inn her. En ville likevel forvente at noe mer funn, relatert til et kulturlag, ikke bare et brent kullag.

Vedlegg:

Plantegning 1, 1:20.

Fotoliste:

Kullprøver

Kopi av ØK - HART
Gloppen kommune
Ag - 087-2.

FOTOGRAFIER , LYSBILDER FRA

HETLE , GLOPPEN KOMMUNE , SOGN OG FJ.

FILM NR 1.

FOTOGRAF ; K.A. BERGSVIK

Innberefning ved Knut Andreas Bergsvik 26/8-86

13. Røysa avdekket . Reed og Brims
vatnet sees i SØr.

14. Røys mot SSV

15. Røys mot V. legg merke til av-
grensingen til høyre på bildet,
samsynligvis nedskjæring med plog.

16 Røys mot USV

17. Røys mot USV. legg merke til
at strukturen "tetner" til i SØ.

Avgrensingen mot den sterile grunnen
kan sees tydelig i SV.

187

19

20

} Samme motiv som 17.

FOTOGRAFIER FRA

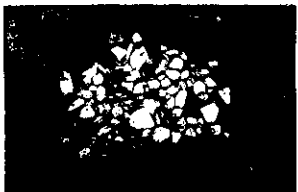
HETLE, GLOPPEN KOMMUNE, SOGN OG FJORDANE

FILM NR 1.

FOTOGRAF KNOT ANDREAS BERGSVIK

Innberetning ved Knut Andreas Bergsvik 26/8-86

LEICA 2366: 3,7.

↓
N

Røysa sett rett oveni fra, mot
VSV.

Legg merke til at steinpaktingen er
tettst i SØ hjørne, hvor
det og så var størst konsen-
trasjon av kull.

Avgrensingen av strukturen tegner
seg tydelig i S.

FOTOGRAFIER FRA

Ryssdalsnes , GLOPPEN KOMMUNE , SOGN OG FJORDANE

FILM NR 7

FOTOGRAF KNUF ANDREAS BERGSVIK

Innberetning

ved Knuf Andreas Bergsvik 25/8-86

LEICA: 2366:

12.

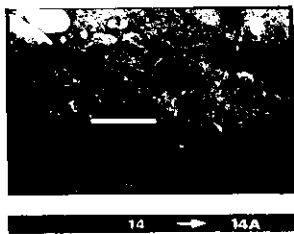
Ryssdalsnes sett mot S. fra N. sida av Brimsvatnet. Objektet markert med pil. Legg merke til brinken som skråner kraftig ned fra den flate sletta.

9.

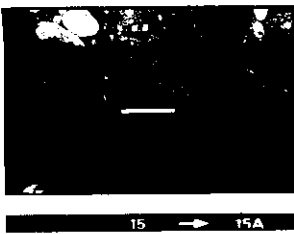
Objektet sett mot NNV. Plasseringen midt på den flate sletta.

14.

Struktur II sett rett ovenfra. Avgrensinger markert med prikker.

15.

①

- 1 - Utgravningsområdet sett mot SSV. Se pil. Lokalisering.
- 2 - Utgravningsområdet i kilaikven. enkelte stein synes i overflaten. De ligger i dyrkningslaget. Sett mot NNO.
- 3 - Liten røysaktig struktur lokalisert og avdekket. Sett mot Ø-NØ. I øst er det en del flate stein i S kanten av strukturen. Strukturen har en utstrekning på 3,5 x 3,5 m.

②

Helle gnr. bnr. Gloppen kommune, S & Fj.

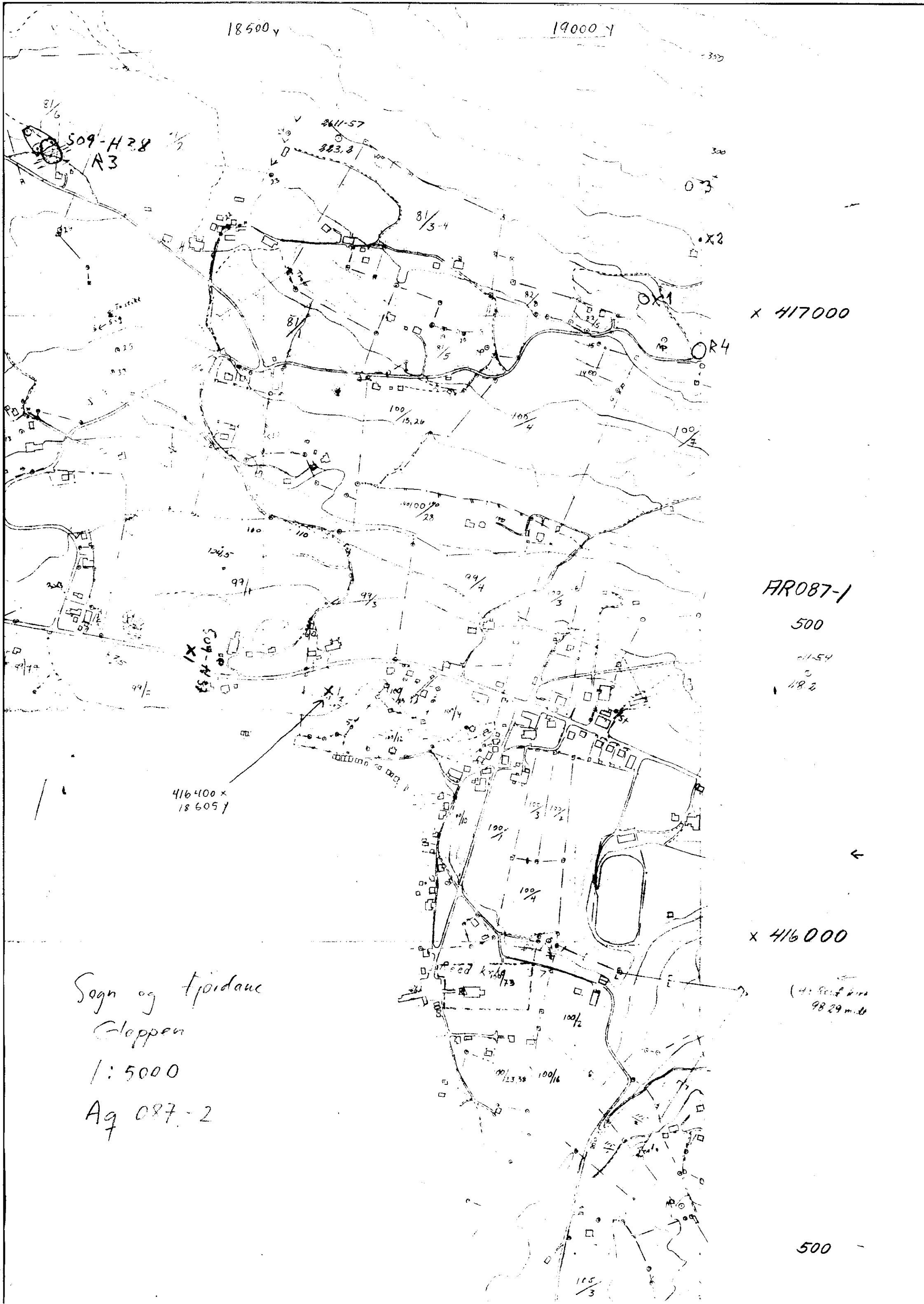
③

ab.

18500 y

19000 y

350

x 417000

AR087-1

500

11.54
0
18.2

416400 x
18605 y

x 416000

Sogn og Hjordane
Gloppen
1:5000
Ag 087-2

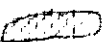

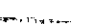
(H: Sogn og Hjordane
9829 m. h.)

500

GRÅVROYS
HETLA GNR 13NR
GLOFFEN KOMMUNE
SOGN OG FJELLANE

PLANTEGNING
MÅLSTOKK 1:20
3/2-86
Knut Andreas Bergsvik

SIGNATUREN

- STEIN
- HEIAR
- grense for pløying, nedskjæring
- grense for kullholdig grus

⊕
102 x
100 y